

lira lezing

De Lira Scenarioprijs, die een geldbedrag van € 15.000,- vertegenwoordigt, is de grootste scenarioprijs in het Nederlands taalgebied.

In 2013 wordt de Lira Scenarioprijs voor de elfde maal uitgereikt. De prijs gaat naar de auteur(s) van het beste historisch Nederlands televisiedrama dat tussen 2009 en 2012 voor het eerst op de televisie is uitgezonden.

De jury

De jury van de Lira Scenarioprijs 2013 bestaat uit:

- Job Cohen (voorzitter), voormalig politicus en oud-burgemeester van Amsterdam,
- Marieke van der Pol, scenario- en fictieschrijver,
- Willem Capteyn, scenarioschrijver,
- Walter van der Kooi, televisierecensent en
- Eddy Terstall, filmmaker.

De nominaties

Ger Beukenkamp en Hans Hylkema voor *Den Uyl en de affaire Lockheed* (2010, VARA)
Driedelige televisieserie over de Lockheedaffaire. Die affaire ontstond in 1976 toen bleek dat prins Bernhard steekpenningen had aangenomen van de Amerikaanse vliegtuigfabrikant Lockheed.

Alma Popeyus en Hein Schütz voor *Eileen* (2011, VPRO)

Tweedelige dramaserie die is geïnspireerd op het verhaal van de FARC-strijdster Tanja Nijmeijer. Nijmeijer is een studente uit Groningen die zich aansluit bij de guerrillabeweging FARC om te vechten voor de rechten van de arme en de verdrukte bevolking in Colombia.

Paula van der Oest en Maarten Lebens voor *Moeder, ik wil bij de revue* (2012, Omroep MAX)
Achtelijke dramaserie rond liedjes van Wim Sonneveld. De serie vertelt het verhaal van een jonge kolenboer die in de jaren vijftig naar de stad verhuist, omdat hij droomt van een leven bij de revue.

Voorgaande winnaars

Sinds 1993 reikt de Stichting Literaire Rechten Auteurs (Lira) elke twee jaar de Lira Scenarioprijs uit. Eerdere winnaars waren: Wim T. Schippers (oeuvre), Arthur Japin (De roering van het kielzog), Ger Beukenkamp (Ik ga naar Tahiti), Tamara Bos (Dag juf, tot morgen...), Maria Goos (Oud Geld), Mieke de Jong (Ochtendzweemers), Alma Popeyus & Hein Schütz (De enclave), Frank Ketelaar (De Uitverkorene), Maïke Meijer en Margôt Ros (Toren C) en (de winnaars van 2011) Tamara Bos en Mieke de Jong (Annie M.G.).

Stichting Lira

Lira is de auteursrechtorganisatie voor schrijvers en gebruikers van literaire, literair-dramatische en muziekdramatische werken. Lira maakt vier prijzen financieel mogelijk: de Lira Scenarioprijs voor het beste televisiescenario, de Woutertje Pieterse Prijs voor het beste jeugdboek, de Jan Hanlo Essayprijzen voor de beste essays en de Lira Correspondentenprijs voor het beste buitenlandse freelance correspondentschap.

Traditiegetrouw wordt de uitreiking van de Lira Scenarioprijs voorafgegaan door de Lira lezing, die dit jaar wordt verzorgd door Hanneke Groenteman.

Lira Lezing 2013

© Nationale Beeldbank – Jim Roos

Door Hanneke Groenteman

12 september 2013

www.hannekegroenteman.nl

Een alledaags gesprekje.

“Weet je, dat ik bijna geen televisie meer kijk? Er gaan dagen voorbij dat ik het toestel niet aanzet. Ik vergeet het gewoon! Ik kijk af en toe naar het journaal, en *Nieuwsuur*. En dan heb ik het wel weer gehad.”

“Ik zal je nog sterker vertellen,” zegt iemand anders, “ik heb helemaal geen televisie meer. Gewoon de deur uitgedaan. En weet je wat? Ik mis het helemaal niet. Want zeg nou eerlijk, er is toch nooit iets fatsoenlijks op? Allemaal rommel. Allemaal tijdverlies. Ik ben weer lekker aan het lezen...”

Ik sta erbij, knik maar een beetje mee en hou m'n mond.

Ja ja. Nee nee. Inderdaad, hmm hmm, natuurlijk. Ik kijk ook niet veel. In de vakanties mis ik de televisie helemaal niet, lekker lezen... Ik zou m'n televisie eigenlijk ook best weg kunnen doen...

Maar intussen denk ik er het mijne van.

De televisie weg doen? Onmogelijk. Evenmin als de radio (nog minder eigenlijk), m'n iPhone of m'n auto.

En ik denk: op welke planeet leven jullie? Een heel andere dan ik, zoveel is zeker.

Op mijn planeet hebben we televisie, kijken we televisie, leven we met televisie.

Sommigen van ons verdienen zelfs hun geld bij de televisie.

De televisie neemt nogal veel ruimte in in ons leven.

We houden ervan en we haten het ook.

We koesteren het en we kankeren erop.

We zijn eraan verknocht en we proberen ervan los te komen.

De perfecte haat-liefdeverhouding.

En stiekem zijn we op mijn planeet een beetje jaloers op die stoere en cultureel-correcte praat van het begin van dit stukje: ik kijk niet meer, ik heb het toestel de deur uitgedaan.

Overigens is het wel opvallend hoeveel die niet-kijkers toch weten van al die rotzooi-programma's. Lekker bij Uitzendinggemist.nl kijken op de computer bij de baas zeker.

Maar dit terzijde.

Eerlijk gezegd zijn wij alleseters, als we niet oppassen consumeren we alles wat ze ons voorzetten: van *Help, mijn man is klusser!* tot en met *Het Filosofisch Kwintet*. En veel daar tussenin.

Daar zou niks mis mee zijn, als we ons daar niet ook een beetje voor schaamden. We schamen ons en voelen ons schuldig. Alsof het eigenlijk niet mag, verboden wordt door een door onszelf ingestelde smaakpolitie. We verzwijgen in eigen kring dat we dol zijn op *Wie is de Mol?* en *Een dubbeltje op zijn kant*. En in andere kringen houden we geheim dat we graag naar VPRO-documentaires kijken en lange opera's op zondagmiddag.

Met andere woorden: hoe ingewikkeld kan je een relatie maken. Is hier sprake van echte liefde, echte haat of geen van beide, gewoon een *hard core* verslaving?

Een beetje van alles, denk ik. Als ik probeer mijn gedachten hierover op een redelijk rijtje te krijgen, raak ik verstrikt in bijzaken, zoals wanneer je samenhangend zou willen praten over het weer, de liefde of de politiek.

Ik licht er een paar nogal willekeurige aspecten uit.

De televisie als tranendal

Ik ken iemand die door een boos lot aan bed gekluisterd is. Zijn lichaam wil niet meer, zijn geest is nog glashelder. Hij was een originele journalist en programmamaker bij de VPRO en houdt van televisie. Van nature is hij een publieke omroepkijker, sterker nog, eigenlijk een Nederland 1-kijker. Door zijn situatie staat de televisie bij hem 24 uur per dag aan. Lopen en slapen zijn er niet meer bij. En nu pas ondervindt hij hoe de televisie hem alle hoeken van zijn emotionele huis doorjaagt. Een avond Nederland 1 kijken en je raakt in een diepe depressie, zegt hij. Het is een en al afscheid, gemis, sterven, oplichting, moord en doodslag wat de klok slaat. Een emotionele grabbelton. Hij is uitgeweken naar themakanaal Comedy Central, zijn leven is van zichzelf al zwaar genoeg. Maar gezien de kijkcijfers is kommer en kwel een gat in de markt waar de teller op aanslaat.

Ik stel voorop: ik kijk graag, zij het met mate, naar dit soort programma's.

Ik zie ze allemaal minstens één keer, vaak ook meer. Soms is mijn emmer ineens vol, heb ik me overeten, heb ik geen zin meer in verdriet van anderen. Dan trek ik me terug, wijk uit en vraag ik me ineens af wat mij toch boeit in de gevoelens en problemen van mij volstrekt vreemde mensen. Wat interesseert mij de zoektocht van een geadopteerd kind? *Who cares* of het DNA van mevrouw A matcht met het DNA van de allang overleden meneer B? Welke emoties woel je om als je tranen laat om de dood van een jou onbekend iemand? Waarom je verplaatsen in het gevoel van een stervende, of in dat van de achterblijvenden, wat kan het je schelen hoe het voelt als je zoon terugkomt na een wereldreis en jij staat met je roos-in-cellofaan op Schiphol. Je stelt het je voor, je laat een traan en je zet tijdens de reclame een kopje thee en gaat door naar de volgende emotie.

De vraag is: wat zijn dat eigenlijk voor emoties? Heb je echt verdriet, ben je echt ontroerd, zijn je tranen echt heet? Of zijn het televisietranen, neptranen voor het lekker? Geleend verdriet, afgeleid medeleven. Daar ben ik persoonlijk best bang voor. Honger stillen met een vette hap. Ik ben zelf iemand die met een natte vinger te lijmen is, voor alles, maar zeker voor gevoel. Ik mag mezelf graag zien als een empathisch wezen, ik lijd mee met het leed in de wereld, maar ik doe dat wel vanuit de leunstoel. Opgepoetst, mooi gefilmd, knap gemonteerd, inventief gemanipuleerd leed. Emoporno. Mevrouw gaat

sterven, vult nog een kist met dierbaarheden voor de achterblijvende geliefden, heeft het er moeilijk mee maar ondervindt toch troost bij Anita Witzier. Snik snik. En daar is de aftiteling alweer en staan we op Schiphol afscheid te nemen van onze oude moeder die terug gaat naar Marokko. Snik snik. Mooie jonge mensen worden gesloopt door kanker. Op de voet gevolgd door Patrick of Yvon. En door. Ster, journaal, ster en daar zitten we bij *Opgelicht?!*, *Het Familiediner*, of *De Rijdende Rechter*. Lekker leed van anderen. Zomaar een greep geleende emoties. Verfrist en doorgesmeerd ronden we de avond af met een bakje borreltafelnarigheid bij *Knevel en Van den Brink*. Wat is de betekenis van dit alles. Wat is het reinigend vermogen. Wat is de opbrengst van het oprakelen van al die tranen. De maatschappelijke meerwaarde. Goed voor de zakdoekenindustrie en de kijkcijfers, maar verder? Worden we er aardiger van, toleranter, meer begaan met anderen, ook buiten de deur? Ik heb het gevoel van niet eigenlijk. Het zijn emoties als entertainment, als snoepgoed voor de ziel, als vrijblijvende prikkels.

Geleende emoties, geleende tranen. Gewoon voor de lekkere trek. En voor het comfortabele gevoel dat het bij anderen ook niet allemaal rozengeur en maneschijn is.

Ik heb zelf best veel sores, maar dat heb ik goddank allemaal niet. Zoiets.

Dat is - ok, gechargeerd - alleen nog maar een avondje snotteren bij de publieke omroep op Nederland 1.

Ik snap heel goed dat mijn vriend, die genoeg heeft aan z'n eigen leed, gevluht is naar Comedy Central.

De televisie als The Truman Show

Een tijdje geleden werd ik gevraagd mee te werken aan een kalender voor een goed doel. Het goede doel was encefalo-craniologie. Schedelmisvormingen waardoor gezichtsafwijkingen ontstaan. Er is veel geld nodig voor onderzoek ter voorkoming van deze afwijking. Voor de kalender was een aantal BN'ers gevraagd te poseren. Je kan zo'n verzoek niet weigeren, uiteraard. Er werd bij gezegd dat de fotograaf heel goed was en dat er professionele visagie was. Zodat we mooi in de kalender terecht zouden komen. Bij binnenkomst lagen tientallen foto's van kinderen en volwassenen met vervormde gezichten. Intellectueel was er niet per se iets met ze mis, visueel wel het een en ander. Sommigen zagen eruit als in een lachspiegel. Ik betrapte mezelf erop dat ik met moeite naar de foto's keek, vooral naar die van de kinderen.

Na de visagie en de fotografie werd ik ook geïnterviewd. De interviewer vroeg o.a. waarom we deze mensen nooit op de televisie zien (behalve hooguit heel af en toe als onderwerp). Deze mensen worden gediscrimineerd en dat is o.a. de schuld van de televisie, zei ze. Ze zouden gewoon met hun eigen kwaliteiten op de televisie te zien moeten zijn, ongeacht hun uiterlijk, anders blijven ze slachtoffer van een taboe. En de televisie moet toch een afspiegeling zijn van onze maatschappij, met alles d'r op en d'r aan?

Ah ja, natuurlijk, discriminatie, taboes, de schuld van de media. Als het niet het onderwijs is, zijn het wel de media.

Maar weet je wat het is: de televisie is helemaal geen letterlijke afspiegeling van onze maatschappij. De televisie is een droomfabriek, een opgepoetste wereld. In de echte wereld worden we niet allemaal professioneel opgemaakt en aangekleed als we de deur uitgaan. Dan sjokken we door de Albert Heijn, schots en scheef en krummelig en oud en dik en spastisch. Of dan zijn we zwerver of moslim, dragen we hoofddoeken, zijn we zwart en geel en gifgroen pimpelpaars.

Maar waarom is de televisie dan een soort *Truman Show*, een geregisseerde schijnwereld, een groot decor van bordkarton met louter acteurs en figuranten en overal verborgen camera's. Een grote show (waarbij in de gelijknamige film Truman als enige niet weet dat hij in een giga-televisieshowwereld leeft, maar dit terzijde).

En waarom lijkt de televisie eigenlijk niet op de wereld buiten?

Ik voelde me - als betrokken programmamaakster - meteen een beetje beschuldigd door de vraag van de interviewster. Omdat, zei ik, we allemaal eigenlijk permanent geamuseerd willen worden, gepamperd, gerustgesteld, aangenaam getroffen, gerooft, we willen geraakt worden maar niet te hard, en zeker willen we niet verontrust worden. Daar betalen we geen kijkgeld voor. We hebben al genoeg narigheid, daar hebben we de televisie niet voor nodig. We willen dus helemaal geen schotse en scheve en alledaagse mensen zien die journaals lezen, talentenshows presenteren, ons bij de hand nemen om buitenissigheden te showen, talkshows bevolken. En als we narigheden voorgeschoteld krijgen, willen we er toch altijd het gouden randje van leedvermaak omheen.

Kijk, zei ik tegen de interviewster boven de foto's van de slachtoffers van schedelmisvormingen, daarom zien we deze mensen niet of nauwelijks op de televisie.

Maar wel veel succes met de kalender!

TELEVISIE en TIJD

Er is iets raars met het fenomeen TIJD en de media, ik bedoel radio en televisie. Beetje algemeen gesteld, uitzonderingen daargelaten, moet alles vlug, vlug, kort, kort. Onder het mom van 'er is geen tijd'. Sorry ik moet u onderbreken, de tijd is op! Niet te diep, niet te moeilijk, niet te lang. Anders - nu heb ik het vooral over de televisie - anders 'zappen ze weg'. Een veel gehoorde mantra in televisieland. Dan raak je ze kwijt. Dat wordt tot op de seconde precies gemeten door hele knappe koppen (die mij nog nooit iets gevraagd hebben en u waarschijnlijk ook niet). Ze, die knappe koppen dus, zoeken precies uit waar de zapmomenten zitten, op welke impulsen de afstandsbedieningen ter hand worden genomen, na hoeveel woorden of klanken de aandacht verdampt. De zapmomenten. En

die, dat snapt u zelf ook wel, moeten coûte que coûte vermeden worden, want zappende kijkers zijn de vijanden van de televisiemakers, van de kijkcijfers, van de kijkers, van de reclametijdverkopers (ik heb het over de publieke omroep) en van de populistten binnen en buiten de politiek. Enfin, hoe korter hoe sneller hoe beter dus, turbo-informatie in luchtige verpakking. De natte droom van de Hilversumse bazen is natuurlijk het veel geroemde en succesvolle programma *De Wereld Draait Door*. Dat is het icoon van de knisperende snelheid, met de unieke Matthijs van Nieuwkerk aan de versnellingspook. Als een gast iets te lang naar adem hapt zie je Matthijs al stressen: dit gaat te lang duren!!! De mooiste muzikanten moeten hun nummertje in één minuut maken, anders gaat het feest niet door. Want er is gewoon niet meer tijd, wij kunnen het ook niet helpen! Nu is DWDD natuurlijk uitzonderlijk, want een fantastisch programma, maar wordt zo langzamerhand wel de maat der dingen. Er is met dat programma - ook door de hoge kwaliteit - een standaard gezet. Alles moet in een vloek en een zucht, liefst gelaardeerd met veel BN'ers. En het opmerkelijke is: ik word zelf ook geïnfecteerd met dat turbovirus, mijn spanningsboog lijkt wel steeds korter te worden. Je kan ook zeggen dat ik met m'n tijd meega, alles gaat gewoon sneller dan vroeger. En we gaan met z'n allen geloven dat er bij de televisie nou eenmaal niet veel tijd is.

Hoezo? Er is toch in principe net zoveel tijd als vroeger? Er zijn toch zeeën van tijd? Waar zijn die gebleven dan, die zeeën? Is de tijd opgeraakt, schaarser geworden, kostbaarder dus? Nou zeker kostbaarder, want alles wordt verzilverd en in klinkende munt berekend, dus televisietijd zeker. Allemaal prima, niks mee mis, alleen: er zijn steeds minder rustige plekken in het tv-bos waar niet zoveel haast geboden is, waar je languit liggend op het mos lekker meegenomen wordt in werelden die je niet kende, gedachten die je eerst niet had, ideeën waar je langer dan een vingerknip over na wilt denken. Die plekken, waar ik af en toe intens naar verlang, zijn er bijna niet meer.

Er zijn nog wel zeeën van tijd op de televisie, gebieden waar de tijd nooit op lijkt te raken. Neem (vergeef me het cliché) de sport.

Ik ben dol op voetbal (zit om de week voor veel geld zelfs op een tribune), maar met mate. Hoeveel wedstrijdverslagen, samenvattingen, voorbeschouwingen, nabeschouwingen, analyses, talkshows - als je de behendige borrelpraat op diverse netten zo kan noemen - over voetbal kan een mens hebben? Dagelijks zitten mannen met mannen onder leiding van mannen te palaveren over voetbal, puttend uit een reservoir dat nooit leeg lijkt te raken en dat toch totale leegte uitstraalt. Jaloersmakende samenkomsten van best leuke mannen die met een gemak alsof ze zo uit het café zijn geplukt eindeloos kunnen bazelen over dat ene: voetbal. Ik heb - dit terzijde - ooit eens meegewerkt aan een rondetafelprogramma met alleen vrouwen (er waren ineens op twee netten ongeveer

tegelijk vrouwenpraatprogramma's, *De tafel van 5* en *Vrouw & Paard*) in de hoop dat we net zo makkelijk en ongeremd en grappig en voor de vuist weg konden kletsen als die voetbalmannen: mislukte grandioos. Ik denk dat wij, de omroep, de redactie en de praatsters, het onwrikbare zelfvertrouwen misten dat aan die mannen kleefte: zitten, gooi er een kwartje in, lullen maar en alles komt goed.

Maar goed, we hadden het over tijd. De zeeën van tijd die er zijn voor sport en de enorme schaarste van tijd voor mijn inziens zinniger onderwerpen. Tijd in overvloed voor schaatsen, wielrennen, tennissen, Olympische Spelen. Neem nou die zondag in juli van dit jaar: op één zender was een integraal verslag te zien van een viswedstrijd die een hele lange dag (EEN HELE DAG) duurde. *Fish 'O' Mania* heette dat (overgenomen van de BBC natuurlijk) en echt waar, het ging de hele dag over vissen. Beelden van vissende mannen wisselden af met gesprekken met vissende mannen of met mannen die alles van vissen wisten, met weegmomenten waarbij vissende mannen hun vangsten in netten gooiden die dan weer teruggegooid werden na het wegen en dat de hele dag door. Zen-televisie eigenlijk. En op twee andere zenders kon je tegelijk kijken naar de Mont Ventoux-etappe van de Tour de France, fietsende mannen op een hete berg afgewisseld met gesprekken over fietsende mannen op die hete berg, mannen van vroeger, mannen van nu, de hele lange zondagmiddag en 's avonds nog eens napraten. Op radio en tv. Publiek en commercieel! En dan was er die dag ook nog een voetbalwedstrijd van het Nederlandse vrouwenelftal, Nederland tegen Noorwegen, met voor- en nabeschouwingen. Zo'n kleine twintig uur sport op één zomerse zondag.

Hoezo alles moet kort? Behalve als het over sport gaat dus.

Het moet kort als het over informatie, wetenschap, politiek, architectuur, literatuur, muziek, beeldende kunst gaat. Nadenken, discussiëren, dat mag niet te lang duren. Want dan zappen ze weg en dan raak je ze kwijt. En dat zie je aan de kijkcijfers.

Onlangs zag ik heel toevallig een paar oude VPRO-programma's. Een vier uur durende aflevering van *Zomergasten* met de musicus Willem Breuker en een aflevering van Wim Kayzers *Van de Schoonheid en de Troost*. Schitterende programma's. Veel praten, mooie fragmenten, ik werd totaal geboeid, tot op het bot geroerd, geïnspireerd en... verdrietig. Want dat was prachtige, onvergetelijke televisie. Niet zozeer door de lengte (al voelde de rust weldadig), maar vooral door de kwaliteit van de programma's. We keken ademloos, hebben er lang over nagepraat, voelden ons intellectueel opgeladen en gevoed. Those were the days before netmanagers, zendercoördinatoren, formats.

Die rust, die aandacht zijn er tegenwoordig bijna niet meer. Natuurlijk, er is nog het heerlijke *Zomergasten*, er zijn nog goede documentaires (vooral bij de VPRO), maar jachtigheid is troef in Hilversum.

Nu weet ik heus wel dat dit soort praat volstrekt taboe is tegenwoordig, dat het verouderd en grachtengordel en VPRO is en dat je beter fout geweest kan zijn in de oorlog dan in de grachtengordel wonen en ook nog van de VPRO houden, maar ik durf het hier toch gewoon te zeggen. Tegen de tijdgeest in. Tegen de zelfverklaarde tv-goeroe Bert van der Veer in, die onlangs in een interview in de Volkskrant het bestaansrecht van het VPRO-muziekprogramma *Vrije Geluiden* betwistte (en daarmee alles waar de vroegere VPRO voor stond). Muziek die bijna niemand snapt volgens hem. Waarom wordt zoiets nog gemaakt, vroeg hij zich af. Als je graag naar Stockhausen luistert, dan zet je toch gewoon een cd of dvd'tje op? Het past niet bij televisie (nog altijd volgens Van der Veer). Letterlijk citaat: "dat er ook types zijn die twee jaar aan een documentaire werken en dan tevreden zijn met 20.000 kijkers of zo, dat kan toch niet?" Einde citaat. Wie, professor Van der Veer, zijn die documentairemakers, en wat voor documentaires zijn dat precies? Laatste citaat: "Ik houd niet zo van die zwaarmoedigheid die het progressieve milieu aankleeft."

Ik ga deze onzinredenaties hier niet weerleggen, mijn tijd is kostbaar, anders zapt u weg. Ik wil in zijn algemeenheid zeggen dat ik hunker naar oeverloos naast razendsnel, naar diep naast plat, naar inspirerend naast amuserend. En naar ontregelend naast geruststellend. En dan ontregelend niet als in *Oh oh Cherso* of opgelegde grappigheid als in *De TV-kantine*, maar ontregelend als vroeger bij Wim T. Schippers, als in *Herenleed*, *Van Kooten & De Bie*. Intelligente, ongrijpbare ontregeling, waarbij televisie nog echt als kunstvorm werd gebruikt. Waar geen vignet aan hing: Dit is humor, dit is grappig. Televisie als avontuur. Ver te zoeken tegenwoordig. Is weg, komt ook niet meer terug, althans, dat maak ik niet meer mee. Daarvoor is alles te gereguleerd en te geformatteerd. Alles moet in hokjes en categorieën passen.

Nou ja, dit ontardt in oude-vrouwengemopper. Maar ik ben nou eenmaal een oude vrouw. Ik richt mijn smeekbede natuurlijk vooral aan de publieke omroep, die wordt gemaakt met publiek geld, belastinggeld dus, mijn geld dus, en heeft een daarbij passende doelstelling. Namelijk dat we allemaal, met z'n miljoenen of met z'n twintigduizenden, waar krijgen voor ons geld. Aan onze trekken komen, hoe verschillend die trekken soms ook zijn. Commerciële omroepen zijn bedrijven die zijn opgericht om geld te verdienen. En doen dat o.a. met programma's. Gebruiken geen gemeenschapsgeld. Publieke omroepen zijn opgericht om programma's te maken en hebben daar geld voor nodig. Is een andere insteek. Al lijken die doelstellingen steeds meer door elkaar te gaan lopen. Ik kijk heel graag televisie, ik heb het al uitgelegd: ik ben een alleseter. Sport, spelletjes, emo, docu, praat en klets: ik lust alles. Ik hou van *fast* en ik hou van *slow*. Ik hou van kort en ik hou van lang, van vlak en van diep. Maar ik ben bang dat de tijd van *slow* en lang en diep

voorbij is. Zoals de tijd van de goede oude omroepen eigenlijk voorbij is. We beleven er de verwarrende naweeën van. We moeten lid worden van iets wat nauwelijks nog herkenbaar is en nauwelijks nog bestaat. Waar word je precies lid van als je lid wordt van de NCRV? Van de producent van *Hello Goodbye*. Maar lijd ik nu aan heimwee naar vroeger. Een beetje ja, met m'n gevoel. Maar met m'n verstand weet ik: met de ontzuiling is de positie van de oude omroepen/zuilen verdwenen. Vroeger was de omroep verheffend, nu is hij verplattend. Dat is geen moreel oordeel, dat is een constatering. Nou ja, ander onderwerp, ik dwaal af.

Dit wordt te lang, u haakt af.

Heeft u nu een idee hoe ingewikkeld het is om vast te zitten in een haat-liefde relatie? Waar je soms met geweld uit wilt breken, om jezelf te redden? Maar waaraan je lichtelijk verslaafd bent? Evenals aan de radio overigens. En aan internet. En aan m'n iPhone. Als ik heel af en toe probeer cold turkey af te kicken, als ik de televisie, de radio, de laptop en de iPhone even het raam uitgooi, krijg ik onthoudingsverschijnselen. Word ik onrustig, heb ik het gevoel dat ik van alles mis, ondanks dat ik mooie boeken lees, naar het theater ga of met m'n kleinkinderen naar het strand. Ik verzet m'n zinnen, ik maak iets mee. Maar het gevoel van gemis blijft.

Thuis, na de kleine ontwenningsskuur, zet ik de televisie weer aan, zie hartverscheurende programma's over uitgeprocedeerde uitgezette asielzoekerskinderen, ik huil hete tranen, ga de deur uit en wil iets doen, ouderwets actie voeren.

Dat is ook wat televisie met me doet.

Daarom hou ik van het medium.

Ik kijk veel en doe mijn toestel de deur niet uit.

Ik blijf ervan houden en ik blijf erop mopperen.

I love it to hate it.

Echte liefde dus.

Hanneke Groenteman

Hanneke Groenteman (1939) – Curriculum Vitae

Hanneke Groenteman begon haar journalistieke carrière bij Het Parool, waar zij van 1962 tot 1973 als journalist werkzaam was. In 1975 ging ze bij de VARA-radio werken. Voor Radio Stad versloeg zij samen met Frits Visser op 30 april 1980 de inhuldiging van prinses Beatrix tot koningin.

Later stapte Groenteman over naar de VPRO, waar ze zeven jaar lang op zondagmiddag het VPRO-kunstprogramma *De Plantage* presenteerde. In 1998 presenteerde ze ook het programma *Zomergasten*. In het seizoen 2004-2005 was ze een van de presentatoren van *B&W*.

Vanaf 2007 presenteert Hanneke Groenteman het programma *Sterren op het Doek* voor Omroep MAX. In dit programma interviewt zij steeds een bekende Nederlander, terwijl deze wordt geportretteerd door drie verschillende kunstenaars. De geïnterviewde mag uiteindelijk één portret mee naar huis nemen.

Hanneke Groenteman schrijft ook. In oktober 2003 verscheen haar debuut *Doorzakken bij Jamin*, een bundel van 23 verhalen over haar jeugd, haar gedweep met Audrey Hepburn, het feminisme, mannen, kinderen, haar doodgeboren dochttertje, en over overgewicht. In februari 2006 verscheen Groentemans tweede boek, *Dikke dame*, over een man die als dikke dame op de kermis werd vertoond. In oktober 2009 verscheen haar boek *Bestemming bereikt?* over hoe ze zich voelde als dikke vrouw en daarom in de zomer van 2006 een maagverkleining onderging en met name over hoe ze zich daarna voelde. Daarnaast schrijft Hanneke Groenteman columns.

Groenteman werkte mee aan *De Vagina Monologen* en houdt sinds 2004 een weblog bij. Samen met Djoeke Veeninga geeft zij interviewtrainingen. In 2011 was Groenteman jurylid van de Lira Scenarioprijs.

